

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీమహాలక్ష్మ్యై నమః

శ్రీమద్వేంకటాధ్వరివిరచితే శ్రీలక్ష్మీసహస్రే
॥ దశావతారస్తబకః ఏకవింశః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీమహాలక్ష్మ్యే నమః

॥ దశావతారస్తబకః ఏకవింశః ॥

దశస్వప్యవతారేషు దేవో యద్రూప సంప్లవాత్ |
సాధయామాస కార్యాణి సతాం తస్యై శ్రియై నమః || 21.1 ||

దేవి త్వదాలబ్ధదయారసేన
దేవేన మాత్స్యం వపురాశ్రితేన |
ఆశ్చర్యమప్టశ్రుతిరప్యనప్ట
శ్రుతిత్వమాపద్యత పద్మజన్మా || 21.2 ||

భూయిష్ఠాం తవ దృష్టిరేవ కమలే భూతిం చిరాత్ ప్రోషితాం
భూయోఽప్యానయతి క్షణాదితి నృణాం వ్యక్తం ఘృణావారిధిః |
దేవస్తావకదృష్టిరూపమనఘం మీనావతారే వహన్
ధాత్రేఽదత్త సతాం శ్రియం శ్రుతిమయీం దైత్యాపనీతాం పునః || 21.3 ||

సా హి శ్రీరమృతా సతామితి నను త్వన్నామధేయాశ్రయాత్
త్వద్ధాస్యం భజతి శ్రుతిః స్వయమితి ప్రాప్తాదరః శ్రీధరః |
తాం మగ్నాం పునరుద్ధరన్ జలనిధౌ తాపార్ణవాదుద్ధరేత్
త్వద్ధాస్యైకధనాన్ జనానితి రమే ధైర్యం చరీకర్తి నః || 21.4 ||

దేవో దేవి త్వయ్యసౌ దానవానాం
హంతా హంతామందరాగం దధౌ యః |
ధర్మం కౌర్మం ధారయంస్త్వత్సహాయో
మాతః సోఽయం మందరాగం దధాతి || 21.5 ||

ఉరసి సరసిజాలయే వహంస్త్యాం
 శిరసి దిధీర్లురిలాం త్వదంశభూతాం |
 స్వయమయమచిరాత్ పరాహతారిః
 స హారిరువాహ వరాహాదివ్యదేహం || 21.6 ||

దైతేయేన బలాత్ పయోధిజఠరం దేవీ మహీ ప్రాపితా
 మాతస్తే స్వస్సృభావమేవ యదగాదేకోదరస్థానతః |
 తస్మాదేవ కృతాదరేణ తరసా దామోదరేణ స్వయం
 దధ్ధేఽసౌ కుహనావరాహావపుషా దేవేన దంష్ట్రాంచలే || 21.7 ||

పద్మే చక్రభృతో నృసింహావపుషః ప్రహ్లాదసంక్లేశన -
 క్రూరాపుణ్య హిరణ్యదేహదలనా వేలాతివేలోదయః |
 రోషాగ్నిః శమితస్త్వయా బత పయోరాశ్యేకశోష్యోఽపి తత్
 పుత్ర్యా శక్తిరుదేతి కారణగతా ప్రాయేణ కార్యేష్వపి || 21.8 ||

శరణ్యభూతాం శ్రుతిరిందిరే యాం
 హిరణ్యవర్ణాం హరిణీమభాణీత్ |
 సా దివ్యసింహస్య హిరణ్యభేత్తుః
 నిఃశంకమంకే రమసే కథం త్వం || 21.9 ||

అవనమేవ సదా కలయన్ గజ -
 వ్యసన భంగకృదద్భుతకేసరీ |
 హరిణలక్షణదృష్టిరయం త్వయా -
 ఽప్యబలయాంబ గుణేన వశీకృతః || 21.10 ||

హర్యక్షోఽయం హారిరితి వచస్త్వయ్య నాభూతపూర్వం
 న ప్రహ్లాదోపచయకరతా నో హిరణ్యాంగదత్వం |
 తస్మాదస్మజ్జనని పరమం విస్మయం తే విధాతుం
 నాథోఽపూర్వం కిమిహ జగృహే నారసింహం శరీరం || 21.11 ||

తత్తాదృక్షహిరణ్యదాననిరతౌ భక్తాభిరక్షాకృతే
 సత్యీర్తిం హరితాం ముఖే ఖలజనత్రాసావహామాశ్రితౌ |
 కించోదంచదనేకపాపహరణ క్రీడోచితాలోకనౌ
 దేవి స్థౌమి మిథః సమానచరితౌ దివ్యో యువాం దంపతీ || 21.12 ||

వక్షఃస్థామపి వర్ణితానుసృతయే కృష్ణాజినేనావృణోత్
 దేవస్త్వామితి వర్ణయంతి కతిచిద్ బ్రూమో వయం త్విందిరే |
 భవ్యం వామనరూపమేత్య భగవాన్ భాగ్యం హరిష్యన్ బలేః
 ఏనం కర్తుమగోచరం శుభపుషాం త్వద్వీక్షితానామితి || 21.13 ||

వర్ణిత్వమర్ణవసుతే వహతాపి గూఢం
 వక్షఃస్తటే హి న ధృతా వనమాలినా చేత్ |
 కస్త్రీణి దాస్యతి పదాన్యపి యాచతేఽస్మై
 కస్మాజ్జగత్తయతయా చ వివృద్ధిరేషాం || 21.14 ||

దైత్యాదేత్య హి కుప్రతిగ్రహమహో వృద్ధ్యా చ పుష్టంస్తనుం
 గోత్రఘ్నావరజో మృషావటురధః పాతం చ దాతుర్దిశన్ |
 పాత్రాకారమగాదఘ్నావలిహృతో హృద్యంబ తే ధారణాత్
 ధాత్రా సంజగృహే తదస్య శివతా సంపాదకం పాదకం || 21.15 ||

వాసస్తే క్వ వటో గుహాస్వశనమప్యాకాంక్షితం తే ఘనం
 మాం జానీహ్యాఘనాశనాదరమయే కిం తే వివాహే స్పృహా |
 మా స్త్రీ మే దిశ గాం పదత్రయమితాం లోకత్రయీ సా మమే -
 త్యుక్తిర్దివ్యవటోర్నిశమ్య తదురస్యంబ త్వయా సిష్మీయే || 21.16 ||

శ్రీమాన్నిఃస్వ ఇవైష వామనతనుః ప్రత్యగ్రహీధాం క్రతౌ
 ఇత్థం దుగ్ధపయోధిజే తవ పరీహాసోక్తిభిర్యా లితః |
 అంశేనార్పితసన్నిధిర్భృగుపతౌ పూర్వావతారార్జితాం
 తామేనాం పునరధ్వరే స భగవాన్నూనం దదావృత్విజే || 21.17 ||

బాహుకల్పే భృగుకులపతేర్వజ్రకల్పే కుఠారే
 సంగ్రామేషు త్రియుగసఖి తే సన్నిధానం భజంత్యాః |
 క్రోధోన్మేష క్షపితవిమత క్షోణిపశ్రేణీలక్షం
 గ్రీవోత్థాస్పృగుస్పృణమస్పృణం గాత్రమత్సర్థశోణం || 21.18 ||

బిభ్రాణే స్వధితిం సమిద్ధరణతో మన్యుప్రపోషక్షమం
 లోకేశాస్త్రవిచక్షణే నృపకులే జ్యాకర్మసంస్థాకరే |
 భేజాతే నను దుర్లుటార్థఘటిని త్వద్వీక్షణాద్భార్గవే
 సామానాధికరణ్యమర్ణవసుతే బ్రాహ్మణ్యరాజన్యతే || 21.19 ||

పంచాస్యత్వజషా పురా భగవతా యోఽసౌ హిరణ్యాసురః
 పంచత్వం గమితః స ఏవ జనని స్పర్థాభివృద్ధాగ్రహః |
 భూత్వా తద్ద్విగుణాననో జితజగద్భూయస్త్వదాగోఽగ్నినా
 దగ్ధో హంత చతుర్ముఖాస్త్రనిహతోఽప్యేకాననస్య ప్రభోః || 21.20 ||

సప్తాశ్వాన్వయశాలినా దశరథప్రాప్తోదయేనాపి తే
 నేత్రాపత్తివివర్జితేన కమలే ముక్తద్విపేంద్రేణ చ |
 నిస్సంఖ్యాశ్వకులో రథాయుతయుతో నిఃసీమపత్తిచ్ఛటః
 త్వద్ద్రోహాదగణేయ కుంజరగణోఽప్యస్తో రణే రావణః || 21.21 ||

రఘువరకృతశంకాభంగదంభేన లంకా -
 ౨౨మిషభుగశుచిసద్మాస్వాదనైః కృష్ణవర్తా |
 అశుచిరిహ భవత్యా పావితో దేవి సత్యా
 స వహతి శుచిసంజ్ఞాం తద్వదంత్యన్యథాఽజ్ఞాః || 21.22 ||

అఖండం కోదండం ప్రభురదలయత్ ఖండపరశోః
 అగృహ్లాద్రామస్య ప్రసభమపి చాఖండపరశోః |
 అబద్ధాదప్యంభో నిధిమథ దశగ్రీవమవధీత్
 మహాశ్చర్యాశ్చర్యాస్త్యయి కృతధియోఽస్యాంబ సుకరాః || 21.23 ||

సంకల్పతస్తవ సమీరసుతే హి సీతే
 శీతో బభూవ దహనశ్చిరమేధమానః |
 మాతర్జగద్ భ్రమనివృత్తికృతే విశంత్యాం
 శీతః కుతః స న భవేత్త్వయి దేవి సాక్షాత్ || 21.24 ||

నీలాంబరో హలధరో ననుహంత భాస్వత్ -
 భూభేదనైకరసికః శుభశాలివృత్తిః |
 శ్యామాకలాభరత ఏష వివృద్ధమోహో
 భోగీ బభూవ భువనాంబ తవ ప్రసాదాత్ || 21.25 ||

శ్యామా త్వమంబ దయితశ్చ తవైవ కృష్ణః
 గాంగేయయోగముదితః స చ రుక్మిణీ త్వం |
 త్వం స్వాదువాక్ స చ యువా మధురోదితశ్రీః
 దాంపత్యమేతదనురూపమతో మిథో వాం || 21.26 ||

రామానుషంగవిహృతౌ రచితాభిలాషం
 మాతస్త్రిలోచనజితం భవతీ మనోజ్ఞం |
 పిత్రా సమానగుణమాత్మభువం ప్రసూయ
 పుష్పాయుధం కమపి రుక్మిణీ లబ్ధహర్షా || 21.27 ||

గంభీర భావాహికృతార్థక్లృప్త -
 సంపన్నటీకా శ్రుతిమంజుసూక్తిః |
 గీతేవ కృష్ణాననసౌరభజ్ఞా
 ధ్యేయాఽసి మాతః శుభయోగభాజాం || 21.28 ||

ఘనమహా నవనీతహృదాశ్రిత -
 వ్రజవిపత్తిహారా హారివల్లభే |
 ప్రబలభద్రవికాస విధాయినీ
 త్వమయసే నిజవల్లభతుల్యతాం || 21.29 ||

ప్రాయోధ్యానగరీయసాం సుమనసాం మాయాతమశ్చేదినీ
 త్వం కాంచీమధురావలగ్నసరణిః క్షోభాదవంతీ జగత్ |
 సంభోగైః స్వదసే స్మ దేవి జలధేరుద్వీచికాశీకరే
 స్వైరం ద్వారవతీపురే విహరతే కృష్ణాయ తృష్ణాయతైః || 21.30 ||

మ్లేచ్ఛాన్ భయానకరవానపి మూర్చ్ఛయిత్వా
 నిర్వాపయిష్యతి కలిం హరిరధ్వరం చ |
 కల్మీ తమాంసి పరిపాస్యతి భూసురాంశ్చ
 పద్మే భవద్వచనపల్లవితానుకంపః || 21.31 ||

మలినకలికాలేశైః శాఖాపరిక్షయదూషితైః
 అపగతసదామోదైరత్రాసుహృద్యవనైర్వృతే |
 శమయితుమనాః శాఖిగ్గానిం భవిష్యతి మాధవః
 జలనిధిభువా వృద్ధిం లభ్యా త్వయా చ మహావనీ || 21.32 ||

వాతవ్రాత ఇవావధూతకలికో మాతర్మహారణ్యవత్
 ఖడ్గీ తాపసవత్కృతార్థ జననః కల్మీ ముధే దేవి తే |
 అమ్లేచ్ఛాం స్వయమాచరిష్యతి మహీమాంధ్రీయజిహ్వామివ
 స్వామీ స శ్రుతిమార్గగానిహ జనాన్ కర్తాథ శబ్దానివ || 21.33 ||

మాత్స్యజ్యోతిషి మందరక్షణపరేఽనంతోచ్ఛహర్షావహే
 హర్యాస్యస్పృశి చారువర్ణిని కృతాశేషాధికోపక్రియే |
 ఏణశ్రీముషి కామపాలవిభవే కృష్ణే కలిధ్వంసనే
 దేవి త్వద్దయితావతారదశకం ధ్యాయామ్యపాంగే తవ || 21.34 ||

కృష్ణః కేశో దృగేషా ఝషతనురధరో మందరాగం హి ధత్తే
 సౌకర్యం దోష్ణ్యురేజే కిల ముఖహరితా మధ్యమాత్తా వలిశ్రీః |
 రామార్కృత్వం నితంబః ప్రథయతి యమునాదర్పహృద్రోమవల్లీ
 ధత్తే జంఘాభిరామశ్రియమిహ కలిహృత్పాదపద్మం తవ శ్రీః || 21.35 ||

విదితగుణాలంకరణం

విచిత్ర రచనా విచక్షణ ప్రేక్షం |

కవిమివ కృతదశరూపకం

అరవిందగృహేఽభినందసి ముకుందం || 21.36 ||

|| ఇతి శ్రీమద్వేంకటాధ్వరివిరచితే శ్రీలక్ష్మీసహస్రే దశావతారస్తబకః ఏకవింశః ||